

А К Т

лісопатологічного обстеження лісових насаджень Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів

13.06.2025

м. Звягель

На звернення філії «Столичний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» (далі ДП «Ліси України»), лист № 11784/40.1.9-2025 від 06.06.2025, згідно п.п. 3, 4, 5, 6, 27 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою КМУ №555 від 27.05.1995, у період з 10.06.2025-13.06.2025, комісією в складі: інженера-лісопатолога І категорії Сергія БОГАТИРЧУКА, начальника Звягельського надлісництва Дмитра МЕЛЬНИКА, лісничого Городницького лісництва Юрія ЛАБУНЦЯ, лісничого Липинського лісництва Сергія ОСТАПЧУКА, лісничого Яруньського лісництва Олексія ВАСИЛЬЧУКА, проведене лісопатологічне і санітарне обстеження насаджень Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на предмет доцільності призначення заходів з поліпшення санітарного стану лісів на 2025 рік.

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2019 року.

Обстежено наступні ділянки:

Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа підвиділу, гектарів		Коротка таксаційна характеристика насадження відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захисності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб. метрів на 1 гектар	
				загальна	у тому числі площа, можлива для експлуатації	склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1 гектар				
Городницьке лісництво																
9	61	3.9	(2)	2.9	2.9	10СЗ	130	0.60	3	25	36	280	2	вітровал,бурелом,великий та малий соснові лубоїди	25	
9	68	3.3				10СЗ	63	0.80	1	22	24	350	2	вітровал,бурелом,великий та малий соснові лубоїди	30	
9	91	0.8				10СЗ	61	0.80	2	18	20	300	2	вітровал,бурелом,великий та малий соснові лубоїди	10	
22	28	9.5	(1)	9.4	9.4	10СЗ+ДЗ+БП	80	0.60	1	25	32	340	2	вітровал,бурелом,великий та малий соснові лубоїди	20	

22	32	17.8	(4)	15.7	15.7	10СЗ+БП	79	0.60	1	27	32	375	2	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	10
37	54	3.1	(2)	1.0	1.0	10СЗ+БП	125	0.50	3	24	36	220	2	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	40
Разом		38.4		29.0	29.0										
Разом ВСР					33.1										
Липинське лісництво															
46	31	8.8	(2)	0.7	0.7	5С31ВЛЧ2БП10С1ДЗ	95	0.50	2	26	30	235	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	10
46	55	1.9	(2)	1.6	1.6	6С34БП	65	0.70	1	21	26	235	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	10
51	3	2.1				10СЗ+БП	65	0.70	1	24	28	360	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	20
51	4	2.1				7БПЗСЗ	45	0.60	3	16	16	130	4	вітровал, бурелом, березова губка, бактеріальна водянка	15
51	5	5.3	(2)	5.0	5.0	8С32БП	60	0.80	1А	26	30	350	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	15
51	7	1.5				10СЗ+БП+ОС	70	0.70	1	22	24	340	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	15
51	10	16.5				10СЗ	65	0.80	1	22	24	370	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	15
51	14	14.5				9С31БП+ДЗ	50	0.80	1А	21	24	310	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	15
51	20	15.5				10СЗ+БП+ДЗ	65	0.70	1	23	28	370	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	15
52	7	0.9				8С32БП+ОС	70	0.80	1А	27	36	400	4	вітровал, бурелом, великий та малий соснові лубоїди	20
Разом		69.1		7.3	7.3										
Разом ВСР					60.4										
Яруньське лісництво															
12	16	4.7				6ДЗЗГ31ВЛЧ	165	0.70	2	29	52	330	1	вітровал, бурелом, дубовий трутовик, дубовий заболонник	20
16	2	23.0				7ДЗЗГ3+ЯЗ+ВЛЧ+ОС+КЛГ+КЛП	165	0.60	2	29	52	300	1	вітровал, бурелом, дубовий трутовик, дубовий заболонник	20
16	3	7.6				7ДЗЗГ3+ЯЗ+ВЛЧ+КЛГ+КЛП	165	0.60	2	29	52	310	1	вітровал, бурелом, дубовий трутовик, дубовий заболонник	30
Разом		35.3													
Разом ВСР					35.3										
Разом		142.8		36.3	36.3										
Всього ВСР					128.8										

Результати обстеження:

При обстеженні виявлено, що екстремальний прояв стихії у вигляді потужного штормового вітру призвів до групового та поодинокого пошкодження дерев до ступеню припинення росту. Переважна кількість пошкоджених дерев відноситься до буреломних і мають злами в нижній та середній частинах стовбурів, або пошкодження крони до втрати нею життєздатності. Також утворилися вітровальні дерева, як з повним виверненням кореневої системи з ґрунту так із нахилом стовбурів понад 30 градусів від вертикальної осі та з візуально помітними ознаками підриву коріння.

Окрім того в насадженнях спостерігається всихання дерев різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану є діяльність стовбурових шкідників, враження та прогресування хвороб лісу.

В соснових насадженнях виявлено ослаблення дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*). Відмирання дерев зумовлене заселенням великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda*, *Tomicus minor*), синьою сосною златкою (*Phaenops cyanea*). Всі заселені шкідниками дерева відносяться до IV-VI категорії стану.

Причетність перелічених вище шкідників до всихання та відмирання окремих дерев підтверджується виявленими в натурі личинковими ходами під корою, буровим борошном, пагонами на ґрунті під проекціями крон після проходження додаткового живлення імаго і їхніми вхідними та вихідними льотними отворами на стовбурах дерев. Зоною заселення стовбурових шкідників є товста, перехідна або тонка кора залежно від особливостей біології кожного виду. Рівень фізіологічної шкодочинності згаданих шкідників вище середнього, рівень технічної шкодочинності є незначним. Характер розташування дерев, пошкоджених і уражених шкідниками переважно поодинокий та груповий. Вказані шкідники занесені до Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу. Ознак свіжого заселення комахами-камбіофагами в обстежених насадженнях не виявлено.

У дуба звичайного (*Quercus robur* L.), який є в складі насаджень, виявлено відмираючі та сухостійні дерева на яких спостерігаються сухобочини, гнилеві виразки, напливи та дупла, що є діагностичними ознаками гниття в стовбурі. На стовбурах є плодові тіла несправжнього дубового трутовика (*Phellinus robustus*) та справжнього трутовика (*Fomes fomentarius*), які викликають жовто-буру гниль стовбура центрального або змішаного типу. Додатковою ознакою зараження вказаними трутовиками є суховерхість дерев, їхній пригнічений стан, ослаблений приріст. В обстежених насадженнях на стовбурах дуба звичайного виявлено личинкові ходи і льотні отвори, спричинені пошкодженням двоплямистою вузькотілою златкою (*Agrilus biguttatus* F.) та златкою зеленою вузькотілою (*Agrilus viridis* L.). Це викликає ослаблення та швидке відмирання дерев.

В осики (*Populus tremula*) спостерігається ураження несправжнім осиковим трутовиком, наявність плодових тіл гриба на висоті від 0,5 до 3 метрів, є підтвердженням цьому. В подальшому відбулося заселення вторинними шкідниками, а саме, заболонник струменястий (*Saperda carcharias* L.); скрипун осиковий великий (*Scolytus mulnistriatus* Marsch).

Безпосередньо у всихаючих дерев граба (*Carpinus betulus* L.) відбувається відшарування кори та помітні ознаки заселення стовбуровими шкідниками. А також ураження дерев несправжнім трутовиком та східчастим раком.

У ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.) відмічене помітне зниження рівня біологічної стійкості, яке проявляється у всиханні гілок, що охоплює значну частину крон дерев. Це зумовлено ураженням бактеріальним раком та халаровим раком ясена. Трапляється вивалення дерев внаслідок поширення гнилизни в коренях та окоренках. Патологічні процеси у ослаблених дерев проходять з заселенням їх великим ясеневим лубоїдом, що поселяється під товстою корою в нижній частині стовбурів, та малим ясеневим лубоїдом, що заселяє ослаблені дерева в середній та верхній частинах крони.

З метою поліпшення санітарного стану обстежених насаджень, покращення лісопатологічної ситуації та упередження поширенню комплексу стовбурових шкідників та хвороб лісу, комісія призначає проведення ВСР на вищезазначених ділянках лісу загальною площею **128,8** га з інтенсивністю рубки 10 – 40 м³/га окомірно.

ВСР провести в 2025 році згідно пунктів 2,3,4,6,9,12,14,17,19,20,21,22,23,26,27, діючих Санітарних правил в лісах України з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

Лісовій охороні підприємства Звягельського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

Своєчасне і в повній мірі, виконання ВСР буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників, підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та покращить навколишню екологічну ситуацію в цілому.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним прибиранням порубкових залишків. За станом прилеглих насаджень необхідно вести посилений нагляд.

Нових осередків небезпечних шкідників та хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев, а також рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні не виявлено.

Підписи комісії:

Інженер-лісопатолог
ДСЛП «Київлісозахист»

Сергій БОГАТИРЧУК

Начальник Звягельського
надлісництва

Дмитро МЕЛЬНИК

Лісничий Городницького лісництва

Юрій ЛАБУНЕЦЬ

Лісничий Липинського лісництва

Сергій ОСТАПЧУК

Лісничий Ярунського лісництва

Олексій ВАСИЛЬЧУК